

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2019. gada 3.oktobrī Nr. 1-12/11

**VSIA “Daugavpils
psihoneiroloģiskā slimnīca”**
dpns@dpns.gov.lv

Ziņojums par bērnu tiesību nodrošināšanu VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”

Ziņojums tiek sagatavots par monitoringa VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca” (turpmāk tekstā – Slimnīca) rezultātiem.

Monitoringa laiks un vieta: 2019. gada 5. jūlijs, VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”

Monitoringa veicēji:

Prevencijas daļas vecākā juriste Zanda Rūsiņa

Prevencijas daļas vecākā juriste Sandra Garsvāne

Prevencijas daļas jurists Rinalds Liepiņš

Tiesībsarga pieaicinātais eksperts sertificēts bērnu psihiatrs Ņikita Bezborodovs

Monitoringa mērķis bija veikt pēcpārbaudi par tiesībsarga sniegto rekomendāciju¹ izpildi.

2019. gada 5. jūlijā Slimnīcas stacionāra nodaļās atradās 13 nepilngadīgi pacienti – 8. nodaļā (vīriešu) 2 pacienti, 3. nodaļā (sieviešu) 2 pacienti, Bērnu nodaļā 9 pacienti.

Vizītes laikā Tiesībsarga biroja komandai bija iespēja iepazīties ar Slimnīcas stacionārā ārstēto nepilngadīgo pacientu medicīnisko dokumentāciju, kā arī veikt pārrunas ar medicīnisko un administratīvo personālu (Slimnīcas valdes priekšsēdētāju Dr. S.Ķikusti, slimnīcas virsārsti Dr. I.Šapeli, Bērnu psihiatrijas nodaļas vadītāju Dr. T.Mironoviču, pieaugušo nodaļu vadītājiem un ārstiem, nodaļu māsām un māsu palīgiem, psihologiem, citām ārstniecības un aprūpes personām).

¹ Tiesībsarga 2018. gada 12. septembra vēstule Nr.1-12/9 “Ziņojums par bērnu tiesību nodrošināšanu VSIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”.

Pārbaudē tika konstatēts, ka Slimnīca ir veikusi šādus uzlabojumus:

1. Pusaudžu puīšu palāta ir pārvietota no Slimnīcas 4. nodaļas uz 8. nodaļu, kur ir uzbūvēta starpsiena, lai strukturāli atdalītu nepilngadīgus pacientus no pilngadīgajiem.
2. Tiek veikta apģērba marķēšana (tai skaitā, arī apakšveļas marķēšana).
3. Nodaļās ir iepirktas jaunās mēbeles un TV tehnika.
4. Rehabilitācijas pakalpojumi tiek dokumentēti žurnālos.
5. Pastaigas svaigā gaisā tiek dokumentētas žurnālā.
6. Gandrīz visiem darbiniekiem pie apģērba tika novērotas piespraudes ar viņu vārdu.
7. Bērnu vecāki var palikt kopā ar bērniem nodaļā (bez maksas). Līdz šim gan vecāki šo iespēju nav izmantojuši.
8. Papildu bērnu un pusaudžu iesniegumu izskatīšanas kārtības izveidošanai, Slimnīca ir izstrādājusi arī bērnu un pusaudžu aptaujas anketu, lai bērniem būtu iespējams paust viedokli par ārstniecības pakalpojumu un citiem sev būtiskiem ikdienas jautājumiem Slimnīcā.
9. Ir izveidota observācijas nodaļa.
10. Papildus ir nodrošināti 2 fizioterapeiti un 6 psihologi (viens psihologs darbam ar bērniem un viens – darbam ar jauniešiem).
11. Ir organizēta personāla apmācība par bērnu tiesībām visiem speciālistiem, kas strādā ar bērniem (8 akadēmiskās stundas) un Slimnīcas psihologiem (40 akadēmiskās stundas). Organizēts psiholoģes Zanes Kronbergas seminārs par bērnu pozitīvo disciplinēšanu, kuru bija iespēja apmeklēt visiem darbiniekiem, kas kontaktējas ar bērniem (vairāk par 100 darbiniekiem).

Vienlaikus, lai nodrošinātu augstāko iespējamo pakalpojuma kvalitāti un atbilstību cilvēktiesību standartiem, Slimnīcai nepieciešams veikt šādus uzlabojumus:

1. Pārtraukt veikt videonovērošanu pacientu palātās bez individuāla izvērtējuma un īpašas nepieciešamības. Informēju, ka videonovērošana būtiski skar personas tiesības uz privāto dzīvi, ko garantē Latvijas Republikas Satversmes 96. pants. Tiesībsarga ieskatā noteiktos gadījumos videonovērošana var būt pieļaujama stacionāra novērošanas palātās, kā arī gadījumos, kad pēc individuāla izvērtējuma pastāv augsti riski pacienta vai citu personu drošībai, piemēram, aizdomas par iespējamu pašnāvības mēģinājuma risku, plānoti vai veikti uzbrukumi darbiniekiem, citām personām u.tml. Vienlaikus jāņem vērā, ka Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komisija ir norādījusi, ka videonovērošana nevar aizstāt darbinieku nepārtrauktu klātbūtni.² Tātad arī iepriekš minētajos gadījumos, sākotnēji būtu jāizvērtē, vai drošības pasākumi nav nodrošināmi ar intensīvāku personāla uzraudzību un klātbūtni. Turklāt saskaņā ar tiesībsarga rīcībā esošo informāciju³ neviena cita Latvijas psihiatriskā slimnīca neveic nepārtrauktu pacientu videonovērošanu palātās, līdz ar to secināms, ka ārstniecības process un drošības pasākumi ir nodrošināmi arī bez nepārtrauktas pacientu videonovērošanas.
2. Iepazīstoties ar nodaļās esošo pacientu stacionārā pacienta medicīniskajām kartēm, secināms, ka joprojām ievērojamā pārsvarā Slimnīcas nepilngadīgo pacientu vidū ir

² EP Eiropas Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai, "Rīcības ierobežošanas līdzekļi psihiatriskās ārstniecības iestādēs pieaugušajiem"; Izvilks no 16. vispārējā ziņojuma, 50. punkts. Pieejams: <https://rm.coe.int/16806ccea>.

³ Datu valsts inspekcijas 11.03.2019. vēstule Nr.1-4.2/11-n

bērni no citām institucionālām vidēm. Vizītes brīdī no 13 stacionārā ārstētiem nepilngadīgiem pacientiem tikai 3 pacienti nebija no institūcijas (visi pārējie pacienti bija vai nu no bērnu aprūpes iestādēm vai internātskolām). Ņemot vērā minēto, aicinu pievērst vēl pastiprinātāku uzmanību stacionēšanas pamatotības izvērtēšanai, ambulatorās palīdzības iespēju paplašināšanai, mazāk ierobežojošo ārstniecības un aprūpes formu izmantošanai.

3. Turpināt darbu pie nemedikamentozās terapijas un psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamības nodrošināšanas.

Aicinu iepazīties ar sniegtajām rekomendācijām, kā arī veikt nepieciešamās darbības bērnu tiesību nodrošināšanai Slimnīcā un **līdz 2019. gada 6. novembrim** informēt tiesībsargu par rekomendāciju izpildi un par plānotajām aktivitātēm to izpildei.

Pateicos par vizītes laikā sniegto informāciju un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu